

Lekker veel vlinders in het Kuinderbos

Tekst:
Kars Veling
De Vlinderstichting

Als je vlinderaars vraagt naar mooie vlindergebieden in ons land dan zullen niet veel aan Flevoland denken. Toch is het Kuinderbos, in de Noordoostpolder, een echte vlinderhotspot, waar niet alleen veel soorten te zien zijn, maar waar ook gewoon lekker veel vlinders vliegen.

Het Kuinderbos is aangeplant tussen 1947 en 1956 en in 1961 werd het officieel overgedragen aan Staatsbosbeheer, dus al ruim vijftig jaar geleden. Nu is dat voor een bos nog niet heel oud, maar de bomen groeien erg goed, waardoor het al wel kenmerken heeft van een ouder bos.

Proeftuin

Doordat er bij de aanplant werd gekozen voor een grote diversiteit aan soorten is het ook een gevarieerd bos met onder andere naaldbomen als fijn- en sitkaspap, lariks en corsicaanse den, maar ook loofbomen als eik, beuk, es, esdoorn, berk en pionierboomsoorten als populier en wilg. Dat er geen monocultuur is aangelegd had onder meer te maken met het karakter van proeftuin dat het Kuinderbos kreeg. Men wist dat er nog grote polders zouden komen en hier werd geëxperimenteerd met welke bomen het goed en welke het minder doen. Ook de bodem was al gevarieerd, want een lappendeken van klei, zand en veen, waarbij de dikte van de veenlaag liep van 0 cm tot 7 m!

Het Kuinderbos.

Wind helpt een handje

De variatie wordt nog sterk vergroot door het beheer en door de natuur. Staatsbosbeheer streeft naar een grote diversiteit in het bos en denkt daarbij ook nadrukkelijk aan de insecten. Bospaden worden opengekapt zodat de zon er kan doordringen en er worden poelen gegraven waar libellen zich goed thuis voelen. En ook de wind werkte nadrukkelijk mee. In de winter van 1972/1973 was er al wat stormschade, maar vooral in 1990 werden grote stukken, vooral naaldhout, omgeblazen. Er ging meer dan 18.000 m³ hout om en daardoor ontstonden mooie open plekken in het bos, die al snel een gevarieerde begroeiing kregen van kruiden, ruigte en struiken. De stormen van 2007 hebben weer voor nieuwe open ruimten in het bos gezorgd. In het middendeel van het Kuinderbos is zand afgegraven waardoor een grote waterpartij ontstond. Daaromheen ligt het bos met open plekken en met graslandpercelen die extensief worden begraasd. Op bepaalde stukken is de situatie zo schraal dat er een mooie en vitale hei is ontstaan en door natuurontwikkeling is er ook een stromende beek door het bos gelegd.

Heel veel gewone vlinders

Toen we de melding kregen van honderd dagpauwen werd maar even contact opgenomen met de waarnemer Gerard Eggens, want we gingen ervan uit dat hij wel rupsen zou bedoelen. Maar nee hoor, het waren echt vlinders. Gerard: "Om de vijf meter vlogen er weer een of twee weg en dat ging maar door. Ook veel kleine vossen, landkaartjes en gehakelde aurelia's zag ik daar." De waardplant van deze soorten is brandnetel en die staat inderdaad verspreid door het hele Kuinderbos, maar er zijn meer bossen in

Het Kuinderbos: veel variatie

Op een mooie dag in juli kun je veel koevinkjes tegenkomen.

Nederland met veel brandnetel, maar daar kom je die grote aantallen echt niet tegen. Wat waarnemingen uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFB): 24 juli 2010 dertig gehakkelde aurelia's, 11 augustus 2013 honderdvijftig kleine vossen, 2 augustus 2015 vijftig citroenvlinders. Ook oranjetipjes zijn volop te vinden. In de open bospaden en langs de bosranden staat veel look-zonder-look en ook pinksterbloem komt er veel voor. Dit zijn de belangrijkste voedselplanten van de rups van oranjetipje en het is dan ook niet vreemd dat ze er zo massaal zijn. Dit voorjaar, op 1 mei, werden er bijna honderd geteld in een deel van het Kuinderbos.

Oranjetipjes zijn volop te vinden in het Kuinderbos.

Vlinders tellen in het Kuinderbos: grootste wilde vlindertuin van Nederland

TEL JIJ OOK MEE?

Op zondag 7 augustus is er een grote vlindertelling in het Kuinderbos. De middag wordt afgetrapt door Kars Veling van De Vlinderstichting, die laat zien welke vlindersoorten er in het Kuinderbos voorkomen en waar je op moet letten om ze te herkennen. Vervolgens gaan we in kleine groepjes vlinders tellen op dertig telroutes, verspreid over het gehele Kuinderbos. Ervaren vlinderaars worden gekoppeld aan mensen die minder vlinderkennis hebben. Iedereen krijgt een vlinderzoekkaart die je mag houden om thuis verder te speuren. Na afloop van de telling is er een kampvuur waar de kinderen broodjes mogen bakken. Ondertussen worden de telgegevens verzameld zodat de telresultaten meteen bekendgemaakt kunnen worden.

Wanneer: zondag 7 augustus van 13 tot ca. 16 uur

Waar: Kuinderbos (Noordoostpolder)

Aanmelden: h.bergman@staatsbosbeheer.nl; vermeld het aantal volwassenen en kinderen en of je veel of weinig vlinderkennis hebt.

Na aanmelding krijg je een bevestigingsmail. Circa twee weken voorafgaand aan de telling ontvang je nog een mail met nadere info over de telling.

Argusvlinder.

Landkaartje.

Dagpauwoog.

Ook veel zandoogjes

Koevinkje is ook zo'n vlinder die met name in de brede zonnige bospaden voorkomt. Op een goede dag in juli kun je tijdens een wandeling er meer dan vijfhonderd tellen! Sinds een jaar of tien is ook hier het bont zandoogje een algemene soort geworden, maar ook de argusvlinder, die bijzonder sterk in aantal achteruitgaat, komt nog voor. Deze heeft zijn belangrijkste vliegplekken in een wat ongebruikelijk leefgebied, namelijk kerstboomplantages. Plaatselijk, vooral onder de hoogspanningsleidingen die door het gebied lopen worden kerstboompjes gekweekt. Hier vindt de argusvlinder precies wat hij hebben wil, want de al eerder genoemde vlinderteller Gerard Eggens ziet daar regelmatig tientallen argusvlinders en op 9 augustus 2015 zelfs meer dan zeventig stuks. Waar kom je dat nog tegen in ons land?

Ook bruin zandoogjes kom je veel tegen, maar dan moet je echt op de graslanden zijn. De grote stukken grasland die worden begraasd door pony's en schapen zijn erg bloemrijk en dus prima leefgebied. Een opvallende afwezige in het Kuinderbos is hooibeestje. Op veel van de graslanden zou je deze echt verwachten, maar blijkbaar heeft deze weinig mobiele vlinder het gebied nog niet weten te bereiken.

Krenten in de pap

Er zijn ook wat zeldzamere vlinders die in het Kuinderbos worden gezien. Het groentje is een soort van heiden en die verwacht je niet in de Flevopolder, maar het Kuinderbos herbergt een (kleine) populatie. Op schrale zandige delen langs de Kuinderplas is een heide ontstaan en daar wordt het groentje regelmatig gezien. Er zijn grote delen landbouwgebied in de directe omgeving waar natuurontwikkeling plaatsvindt en ook daar zal plaatselijk hei ontstaan en mogelijk dat het groentje zich de komende jaren nog uit zal breiden.

Twee zeldzame soorten, grote vos en grote weerschijnvlinder lijken zich de afgelopen jaren te hebben voortgeplant in het Kuinderbos, maar vorig jaar, 2015, zijn ze geen van beide meer gemeld. Dat hoeft overigens niet te betekenen dat ze er niet meer zijn, want het is een groot en deels onoverzichtelijk gebied. Grote weerschijnvlinder staat bekend om zijn verborgen voorkomen dus er is zeker hoop dat hij er nog steeds aanwezig is.

Een echte zwerver die zich nooit in het Kuinderbos zal kunnen voortplanten is zilveren maan. In mei 2011 werd er wel eentje gezien. Dit is ongetwijfeld een zwerver geweest uit de Weerribben, want dat is hemelsbreed maar een paar kilometer verwijderd van het Kuinderbos.

De Vlinderstichting inventariseert dit jaar een deel van het Kuinderbos en ook Gerard Eggens is er veel te vinden op zoek naar vlinders en libellen, maar u kunt zelf ook meedoen! Als u het gebied bezoekt geef dan door welke vlinders u hebt gezien. Deze gegevens worden weer gebruikt om het gebied nog aantrekkelijker te maken!